

Rozdelenie hudobných nástrojov.

Hudobný nástroj: je predmet (vec, zariadenie), ktoré sa používa na vyludzovanie zvukov používaných v hudbe. Väčšinou sú pre tento účel špeciálne vyrobené, alebo upravené (teda nemajú iné využitie ako v hudbe).

Pri hudobných nástrojoch je dôležitý :

- **zdroj zvuku**- telo nástroja, struna, hrana, plátok- jazýček, blana , elektrický prúd
- **spôsob rozozvučania**- úder, prúdením vzduchu, brnknutie, trenie (šúchanie, napr. sláčikom)
- **telo, resp. rezonátor nástroja**- jeho tvar, veľkosť a materiál z ktorého je zhotovený. Tieto vlastnosti ovplyvňujú výsledný zvuk (sila, farba).

1. BICIE

Blanozvučné (Membranofóny) - majú telo a blanu po ktorej sa udiera

S vyladeným tónom - jedine TYMPANY

S nevyladeným tónom - Nástroj vydáva len zvuk, nie tón, preto slúži len na udávanie rytmu, nie na hru melódie, napr: veľký bubon, malý bubon, tamburína, bongá, kongá, djembe.

Samozvučné (Idiofóny) - udiera sa priamo po tele nástroja, ktoré je aj zdrojom a zosilňovačom zvuku

S vyladeným tónom - napr. zvonkohra, metalofón, vibrafón, xylofón, marimba, celesta, zvony

S nevyladeným tónom - Nástroj vydáva len zvuk, nie tón, preto slúži len na udávanie rytmu, nie na hru melódie, napr.: činely, triangel, gong, ozvučné drevko, paličky, marakas (rumba gule)

2. STRUNOVÉ (Chordofony)

Sláčikové - Struna sa rozozvučí ťahom sláčika, napr.: husle, viola, violončelo, kontrabas.

Brnkacie - Struna sa rozozvučí brnknutím napr.: čembalo

S hmatníkom - na jednej strune je možné hrať viac tónov, struna sa skracuje pritláčaním o hmatník, napr.: gitara,(4ručne), banjo a iné.

Bez hmatníka - každá struna vydáva spravidla iba jeden tón (niekedy sa dá preladiť), preto je počet strún pomerne vysoký, napr.: harfa.

Úderové - struna sa rozozvučí úderom kladivka, či paličky napr.: pianino, klavír a cimbal.

3. VZDUCHOVÉ (Aerofony)

Mechové - vzduch sa do nich vháňa pomocou mechu. Spravidla dokážu hrať viac tónov naraz, preto hovorím, že sú akordické, napr.: organ (p), harmónium, akordeón (klávesový, gombíkový).

Dychové - vzduch sa do nich vháňa fúkaním. Spravidla dokážu zahrať naraz iba jeden tón, preto hovoríme, že sú melodické

Plechové - iba nátrubkové. Niektoré nástroje majú telo z kovu, ale z rôznych príčin patria medzi drevené. Teda: trúbka (trúbky v rôznych ladeniach, trúbka krídlovka, basová trúbka, piccolo trúbka), pozauna (altová, tenorová, bas-barytónová), lesný roh (francúzsky roh), tuba a iné (trúbka aidovka, fanfárová trúbka, eufónium=barytónový roh (barytón), basová krídlovka=tenorový roh (tenor), suzafón, kontrabasový lesný roh, heligón, bombardón...).

Drevené - zdrojom zvuku :

Hranové - priečna flauta, pikola, zobcová flauta (sopránová, altová, tenorová).

Plátkové - Hoboj , Anglický roh, Klarinet (a jeho väčší bratia Basetový roh a Basklarinet), Saxofón (najznámejší je altsaxofón, ale existuje celá škála týchto nástrojov od sopránsaxofónu, cez altsaxofón, (A+T), tenor-saxofón, barytónsaxofon až po kontrabassaxofón), Fagot (a tiež Kontrafagot

4. ELEKTROAKUSTICKÉ a ELEKTRONICKÉ

Elektroakustické

Sú to klasické hudobné nástroje (tradičný spôsob vzniku zvuku) doplnené o snímač, ktorý chvenie nástroja prevádza na elektrický signál, ktorý sa dá ďalej zosilňovať a upravovať. Sú to najmä:

Elektrická gitara, Basová gitara (bez elektrického snímača sa v prírodnej forme prakticky nevyskytuje), **Elektrické husle, Elektrický kontrabas**. Po úprave zvuku môže takýto nástroj napodobňovať aj zvuk iného nástroja. Aj k ostatným nástrojom sa často pripieňuje špeciálny mikrofón. Nástroj potom okrem jeho vlastného zvuku môžeme počuť aj v reproduktoroch. Pre nahrávanie zvuku je takýto postup dokonca nevyhnutný.

Elektronické

Nástroje používajú na tvorbu zvuku elektronické obvody, ktoré vyrábajú nielen potrebnú frekvenciu, ktorá určuje výšku tónu, ale aj mierne deformácie priebehu signálu, ktoré určujú farbu zvuku. Okrem špeciálnych **oscilátorov** sa vyrábajú najmä ako klávesový nástroj - **syntetizátor, keyboard, digitálne piano** ktoré dokážu napodobňovať nielen zvuky iných hudobných nástrojov, ale aj iné zvuky z okolia - výstrel, let lietadla, spev vtákov, atď.

Existuje veľa iných hudobných nástrojov používaných v hudbe rôznych žánrov (folk, ľudová), či ako hračky, alebo vyrobených na konkrétny účel. Avšak aj tieto vieme zaradiť do niektorej vyššie uvedenej skupiny. Sú to najmä:

Historické - Viola da gamba, Organistrum (Ninera), Serpent, Krivý roh, Lýra, čembalo a jeho menšia verzia spinet (predchodca klavíra, má klávesovú mechaniku, ale po strunách sa brnká. citara, lutna a teorba

Moderné - elektrický organ, elektrická gitara, basová gitara, (hybrid gitara), elektrické husle

Ľudové - Trombita (tiež nazývaná Alpský roh, či jej menší brat Pastiersky roh), fujara, píšťalka, heligónka, gajdy, fúkacia harmonika, bič, frndžadlo, a iné.

Exotické (cudzokrajné) - Syrinx (panova flauta), didgeridoo, dobro, havajská gitara, ukulele, balalajka, mandolína.

Experimentálne - oktobas, basová a kontrabasová priečna flauta, Viola organista - klávesový nástroj pracujúci na princípe Ninery (zvuk podobný sláčikovému nástroju), klavír s hracou pedálovou klaviatúrou (ako na organe).